

Veszedelemes telekspekuláció.

Budapest, október 17.

Főbizottságokban, albizottságokban attól gőzölnek napok óta az okos fejek, hogyan lehetne gazdaggá tenni egy vállalkozó társaságot, amelynek égen-földön semmije sincs, csak egy terve, a tervhez egy pár nagy hatalmu kijárója, ami Budapesten untig elég ahhoz, hogy présbe szorítsák a fővárost és addig préseljék, amíg az utolsó garasát is ki nem veti magából. Azt mondják, hogy ez a terv milliókat ér, ha a milliókat a város adja hozzá. Ez, ugy-e, jó üzlet?

Nem kell mondani, hogy a Szápáry-féle tervről van itt szó. Ennek a tervnek a lényege, mint ismeretes, az, hogy a főváros legértékesebb telkeit hasznosítás céljából a Szápáry-vér tekintélyében burkolózó konzorciumnak engedje át. Ez a társaság a Rákóczi-uton levő Kis-Rókusra és az Erzsébethidfőnél levő kétezeregyszáz négyszögöles telekre pályázik. Szállodákat akar építeni a telkeken.

A pesti vállalkozás minden antipatikus vonása jellemzi ezt az üzletet. Vakmerő, könnyelmű és prepotens. Nagyító üveggel se lehet fölfedezni benne a szolidságot. A milliók után való törtetés karakterisztikus esete ez. Tökéletesen olyan, mint az építési spekulációnak egyéb pesti fajtája. Spekuláció idegen pénzzel — idegen pénzre.

A társaság építeni akar. Ehhez ugy-e telek kell és pénz is kell. Hát telek nincs, de ez nem hiba. Van a városnak, hát ettől kérik. Az a fő, hogy a telek meglegyen. Ha meglesz, akkor pénz is lesz, mert kölcsönt azt lehet szerezni. *Tizenkétmillió* korona jelzálogkölcsönt akarna fölvenni ez a társaság a két telekre. Hangsúlyozni kell, arra a két telekre, amely *nem az övé*. Ennél szédületesebb spekulációt elképzelni se lehet. A bizarrságát fokozza még az a körülmény, hogy még a forgó tőkét is a fölveendő jelzálogkölcsönből kellene kiharítani.

A legnagyobb mértékben meglepő, hogy a városházán komolyan veszik ezt a tervszörnyeteget, sőt olyan tényezők is.

akik nagyon őszintén védik a város érdekeit és helyes érzéssel segítik elő a szocialisztikus intézmények kialakulását, ezt a tervet érintetlen és megtámadhatlan erkölcsi presztizsük súlyával támogatják. Világos, hogy a papiros-kombináció nagyszerű vonalait ejtették ezeket tévedésbe. Talán az a tiszteletreméltó törekvésük is, hogy a fővárost szépítsék, fejlesszék és igazi világvárossá teszik meg. De bizonyosra kell vennünk, hogy előbb-utóbb be fogják látni, hogy tévedtek, vagy megtévesztették magukat. A városfejlesztésnek nem ez az útja. A város telkei nem arra valók, hogy elpredálják. Igaz, hogy görcsösen ragaszkodni a telkekhez szintén nem szabad. Ha a főváros a telkeit nélkülözheti, ha azokra közcéltek tekintetéből nincs szüksége és azokra maga építeni nem akar, akkor a szociális érdekek az felel meg legjobban, ha a telkeket nyilvános árverésen a beépítés kötelezettségével eladja. De nyilvános árverésen kell azokat eladni, házak céljaira, hogy a türhetetlen lakásinséget csökkenthessék. A városházán nagyon jó irányba terelődött az utolsó esztendőben a lakás-politika, de ha most a legértékesebb telkeket egy semmi vonatkozásában sem helyeselhető spekulációnak engedi át a főváros, akkor a pesti lakásviszonyok rendezését egyik lehetőségétől fosztja meg és alapjaiban rendíti meg a vezető tényezők által inaugurált szociális politikát.

Nem tehetünk róla, de mi úgy látjuk, hogy azok a fórumok, amelyek eddig ezt a tervet megtárgyalták, mindent mérlegeltek, csak éppen az erkölcsi értékét nem. Magánemberek, ha az izlésük megengedi, ám csináljanak akár ilyen üzletet is, de a főváros ilyet nem csinálhat, nem támogathat.

Tegnap a kisajátító-bizottság foglalkozott a tervvel, ma a felülvizsgáló bizottság, amely az ajánlat pénzügyi redukciójára van hivatva. Meg kell állapítani, hogy ez a bizottság már észrevette a terv irreálisát, habár csak a kalkulációra vonatkozólag és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a költségvetés oly nagy mértékben van túlkalkulálva, hogy azt sem a mostani anyagárak, sem a munkabérek nem igazolják. Ez a bizottság úgy kívánja módosítani az ügynökök ajánlatát, hogy a jelzálogkölcson ne tizenkét millió legyen, hanem vagy három millióval kevesebb. Azt mondják, az ügynökök lemondanak az üzletről, ha a főváros ezt a javaslatot elfogadják, mert ebben az esetben *elesnének a províziójuktól*, amelyet éppen a költségvetés szándékos túlkalkulálásával biztosítottak volna maguknak. Szóval: az ügynökök províziót akarnak, még pedig nem is keveset. Vagy három milliócskát csak. Ebből is látszik, milyen reális ez az üzlet.

A terv nemsokára a közgyűlés elé kerül. Hiszszük, hogy a közgyűlés elutasítja. A választások előtt önmaguk ellen követnek el merényletet a bizottsági tagok, ha a javaslatot elfogadják.